

2014

IZVJEŠTAJ SA FINANSIJSKIH TRŽIŠTA

Period od 15.9.-30.9.2014

Kratak pregled dešavanja sa finasijskih tržišta praćen dešavanjima na tržištu valuta, metala i tržišta kapitala sa osnovni kamatnim stopama vodećih svjetskih zemalja

- EVROPSKO TRŽIŠTE
- AMERIČKO TRŽIŠTE
- AZIJSKO TRŽIŠTE
- ZLATO
- NAFTA
- BERZANSKI INDEKSI
- EKONOMSKI KALENDAR
- PREGLED KAMATNIH STOPA

1.1. Evropsko tržište

- *Slab odaziv evropskih banka na TLTRO program*
- *ECB najavila dodatne mjere stimulacije privrede*
- *55% Škota protiv izdvajanja iz Velike Britanije*

Program TLTRO, koji je namjenjen povećanju likvidnosti u bankarskom sektoru EU, nije naišao na tražnju koja se očekivala. Ekonomisti su predviđali da će banke posuditi od 100 do 300 miliona evra od ECB, dok je posuđeno samo 82.6 miliona evra. Slab odaziv banka se tumači činjenicom da je ECB najavila dodatne mjere monetarne politike u vidu kupovine finansijske aktive od preduzeća i države, što bi dalje moglo da spusti cijene zaduživanja. Guverner ECB Mario Draghi je potvrdio navedeno, naglasivši da će centralna banka voditi mnogo aktivniju monetarnu politiku nego što je ranije bio slučaj. Guverner je naveo da još uvijek na postoje indikatori da će oštar pad

privrednog rasta usporiti u skorije vrijeme, posebno u uslovima geopolitičke krize na istoku Unije i konstantnog pritiska niske inflacije. ECB je spremna da koristi dodatne instrumente monetarne politike kako bi podstakla ekonomski rast i rast cijena, u mjeri u kojoj god bude potrebno. Da su dosadašnji instrumenti pokazali rezultate govori i činjenica da je evro izgubio na vrijednosti preko 10% u roku od samo 4 mjeseca, u odnosu na američki dolar. Visoka vrijednost valute je otežavala izvoz i vršila konstantan pritisak na cijene u regionu.

Podaci iz Evrope su zabrinjavajući, prvenstveno najveće evropske privrede. Očekivalo se postepeno jačanje privredne aktivnosti, ali Njemački privatni sektor je trenutno u najlošijoj situaciji od početka godine. Kriza u Ukrajini i sankcije prema Rusiji su se negativno odrazili na privrednike, posebno na njihova očekivanja. Navedeno je potvrdio i indeks koji mjeri optimizam investitora, koji je peti mjesec u nizu ostao u negativnoj teritoriji. Posljedice su se osjetile i na potrošnji, koja je ključni pokretač Njemačke ekonomije.

Britanska funta je bila pod velikim pritiskom sredinom septembra, uoči referenduma o nezavisnosti Škotske, koja je u sastavu Britanije još od 1707. godine. Izglasavanje nezavisnosti bi prouzrokovalo ogromne ekonomske i političke posljedice po Veliku Britaniju, dok bi ostanak u Uniji dodatno učvrstio vezu između zemalja. Ipak, 18.09. većina, tačnije 55%, glasača je bila protiv nezavisnosti i izglasala ostanak Škotske u okviru Velike Britanije. Broj glasača je iznosio preko 84% ukupnog glasačkog tijela. Funta je uspjela da vrati vrijednost i stabilnost na tržištu, posebno nakon što su pojedini članovi Banke Engleske dali podršku povećanju kamatnih stopa, kao i pozitivnih podataka o inflaciji i rastu privrede.

1.2 Američko tržište

- *Fed zadržao kamatnu stopu na nivou od 0-0,25%*
- *Uvećane projekcije kamatnih stopa FOMC-a*
- *Rast američke privrede u drugom kvartalu*
- *Pad stope inflacije u SAD*
- *Usporavanje privrede u avgustu u Kanadi*

Federalne rezerve (Fed) su u septembru dodatno smanjile kupovinu obveznica i hipotekarnih kredita za 10 milijardi USD mjesečno na 15 milijardi USD i tako nastavile niz od početka godine sa mjesečnim smanjivanjem od 10 milijardi. Kamatna stopa je ostala nepromijenjena od 0-0,25% na čijem je nivou još od 2008. godine. Predsjednica Fed-a Janet Yellen je na konferenciji za novinare potvrdila da će nakon oktobra kada se i konačno ukine program QE3 kamate i dalje ostati određeni period na istorijskom minimumu. Prema projekcijama FOMC-a koji je objavljen, krajem 2015. godine bi prosječne kamatne stope trebale da budu na nivou od 1,38% dok su prema projekcijama iz juna iznosile 1,13%. Na kraju 2016. godine se očekuje kamata od 2,88% u odnosu na 2,5% iz juna. Kamatna stopa bi krajem 2017. godine prema prvim projekcijama trebala iznositi 3,75%. Ostale prognoze kao što su rast privrede, stopa inflacije i stopa nezaposlenosti je samo blago izmijenjena. Jedina

veća razlika je u rastu privrede za narednu godinu koja je prema novim prognozama smanjena sa 3,1% na 2,8%.

Američka privreda je u drugom kvartalu zabilježila najveći rast još od kraja 2011. godine. Nakon pada privrede u prvom kvartalu od 2,1% zbog jake zime koja je zahvatila SAD, u drugom kvartalu je BDP ojačao za 4,6%. Najveći uticaj na rast su imali privatne investicije koje su u drugom kvartalu uvećane za 19,1%. Potrošnja građana je veća za 2,5% dok su Vladina izdavanja uvećana za 1,7%. U posljednjim sedmicama sve više upućuje na to da će do kraja godine američka privreda snažno ojačati što bi moglo izvršiti pritisak na Fed da već početkom naredne godine izvrši prvo povećanje kamatne stope. Trenutno jedna od briga Fed-a je pad stope inflacije u avgustu. Opšti nivo cijena u SAD je u avgustu niža za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec i sada iznosi 1,7% dok se na tržištu očekivao pad na 1,9%.

Godišnja stopa Inflacije u Kanadi je u avgustu iznosi 2,1 i već je četvrti mjesec zaredom iznad ciljane stope od 2%. Iako je inflacija iznad željene stope Centralne banke Kanade (BoC), usporavanje privrede Kanade pruža i dalje razloga BoC da zadrži neutralan stav o daljem djelovanju vezano za kamatnu stopu. Naime, privreda Kanade je u julu neočekivano zastala i ostala na istom nivou kao i prethodnog mjeseca i tako prekinula niz rasta koji je trajao posljednjih šest mjeseci. BoC koja drži kamatnu stopu već četiri godine na 1% i najavila da ne postoji mogućnost uvećanja kamate sve dok se ne budu vidjeli jasni pomaci u privredi zemlje.

1.3. Azijsko tržište

- *Pad vrijednosti AUD-u odnosu na glavne valute*
- *Moguće dodatne mjere monetarne politike RBA*
- *HSBC PMI Kine 50,5*
- *Inekcija 500 milijardi CNY*
- *Zabrinutost japanskog premijera*
- *Inflacija Japana 3,3%*

Australijski dolar je zabilježio pad vrijednosti na tržištu nakon održane konferencije za štampu guvernera Rezervne Banke Australije, Gleen Stevensa. Stevens je pozvao investitore da ulaze u rizičnije aktivnosti na tržištu da bi se se trgnula australijska privreda. Takođe, on je napomenuo da je potrebno još aktivnosti po pitanju monetarne politike da bi se tržište oporavilo. Prema RBA, australijsko tržište nekretnina je neuravnoteženo te postoji velika neuravnostezhenost na stambenom i hipotekarnom tržištu nekretnina jer su novi uslovi kreditiranja investitora neproporcionalni prodaji nekretnina. Iz Rezervne Banke Australije naglašavaju da su trenutno u toku pregovori sa drugim regulatornim tijelima o pooštavanju kreditnih uslova. Australijski dolar je pao na najniži nivo u posljednjih šest mjeseci nakon što su

se pojavile špekulacije na tržištu da će FED povećati kamatne stope ranije nego što se očekivalo.

HSBC Kineski indeks proizvodnje (PMI) u septembru je 50,5 što je bolje od očekivanja koja su bila da će vrijednost indeksa biti 50,2. Privredna aktivnost u Kini u septembru se stabilizovala. Nove narudžbe i nove izvozne narudžbe pokazuju određen rast. Međutim, rast je još uvijek nestabilan te se očekuje od Narodne Banke Kine da sa labavom monetarnom politikom pomogne u stabilizaciju kineske privrede. Narodna Banka Kine je na tržište ubacila dodatnih 500 milijardi CNY preko pet najvećih državnih banka. Ubacivanjem na tržište kratkoročnih likvidnih sredstava ima za cilj da se poveća likvidnost privrede kroz javni sektor i privatne kompanije. Ovakav oblik ubrizgavanja novca se posmatra i kao 'štampanje novca' i kao oblik QE(quantitative easing). Ubrizgavanje novca od strane NBK je rezultat slabih podataka kineske priivrede koji su prethodno objavljeni

Japanski premijer Shinzo Abe, izarazio je zabrinutost za japansku privredu zbog konstantnog slabljenja japanskog jena. On je izjavio da slab jen ima dvije strane, pozitivnu i negativnu te da napominje da bi trebalo da se više pažnje obrati kako će slab jen uticati na regionalne privrede i na mala i srednja preduzeća. Japanska inflacija na godišnjem nivou je niža za 0,10% u odnosu na prethodni mjesec kada je iznosila 3,4% dok je tokijska inflacija viša za 0,1% u odnosu na prethodni mjesec i sad iznosi 2,9%. Stopa nezaposlenosti je 3,5% što je za 0,3% bolje od prošlog mjeseca.

2. KRETANJE VALUTNIH PAROVA U PERIODU OD 05.09.-02.10.2014

EUR/USD

EUR/GBP

EUR/CHF

GBP/USD

USD/JPY

AUD/USD

2.1. Kretanje cijene zlata

Sve su veći izgledi da će Federalne rezerve da pristupe podizanju kamatnih stopa, polovinom 2015. godine. Restriktivna monetarna politika centralnih banka generalno smanjuje tražnju za zlatom i podstiče investitore da ulažu u rizičniju aktivu, posebno kada su u slučaju Sjedinjene Američke Države. Jačanje dolara poskupljuje cijenu zlata, što stvara dodatni pritisak na vrijednost ovog plemenitog metala. Cijena zlata se spustila ispod 1.200 USD po unci, na najniže nivoe iz 2010., 2013. i 2014. godine.

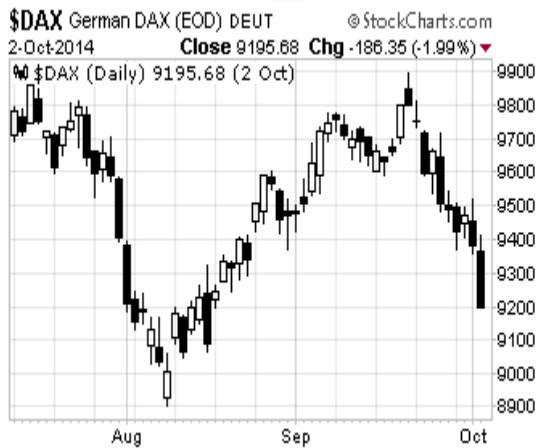
2.1. Kretanje cijene nafte

Vrijednost nafte je nastavila da pada i u drugoj polovini septembra, zbog pada potrošnje ovog energenta na evropskom i azijskom tržištu. Još jedna stvar koja utiče na vrtoglav pad cijena jeste i monetarna politika SAD, koja bi uskoro mogla da poptupno prekine stimulisanje ekonomije i uvede restriktivne mjere. Ovakva situacija je natjerala zemlje članice OPECA da razmotre mogućnosti ili smanjivanja proizvodnje ili snižavanja cijena, kako bi mogli da prodaju naftu na tržištu. Vrijednost nafte je pala 92 dolara po barelu, što je najniži nivo od 2010. godine.

2.3. Kretanje pojedinih berzanskih indeksa

DAX

S&P500

Nikkei 225

DJIA

3. NAJAVA VAŽNIJIH EKONOMSKIH DEŠAVANJA

Datum	Vrijeme	Valuta	Ekonomski kalendar od 01.10. do 15.10.2014	Očekivanja	Prethodno
01.10.2014	03:00	CNY	NBS Manufacturing PMI (Sep)	51.0	51.1
	10:00	EUR	Markit Manufacturing PMI (Sep)	50.5	50.7
	10:30	GBP	Markit Manufacturing PMI (Sep)	52.5	52.5
	14:30	USD	ADP Employment Change (Sep)	210K	202K
02.10.2014	16:00	USD	ISM Manufacturing PMI (Sep)	58.5	59.0
	13:45	EUR	ECB Interest Rate Decision (Oct 2)	0.05%	0.05%
	14:30	EUR	ECB Monetary policy statement and press conference		
03.10.2014	03:00	CNY	Non-manufacturing PMI (Sep)		54.4
	10:00	EUR	Markit Services PMI (Sep)	52.8	51.3
	10:30	GBP	Markit Services PMI (Sep)	59.1	60.5
	14:30	USD	Nonfarm Payrolls (Sep)	215K	142K
	14:30	USD	Unemployment Rate (Sep)	6.1%	6.1%
	16:00	USD	ISM Non-Manufacturing PMI (Sep)	58.5	59.6
07.10.2014	05:00	JPY	BoJ Interest Rate Decision and Statement		0.1%
	06:30	AUD	RBA Interest Rate Decision		2.5%
	06:30	AUD	RBA Rate Statement		
08.10.2014	04:00	CNY	Gross Domestic Product (YoY) (Q3)		7.5%
	04:00	CNY	NBS Press Conference		
	16:00	GBP	NIESR GDP Estimate (3M) (Sep)		0.6%
09.10.2014	03:30	AUD	Unemployment Rate s.a. (Sep)		6.1%
	13:00	GBP	BoE Interest Rate Decision (Oct 9)		0.5%
10.10.2014	08:00	EUR	DE Consumer Price Index (YoY) (Sep)		0.8%
	14:30	CAD	Unemployment Rate (Sep)		7%
13.10.2014	04:00	CNY	Trade Balance (Sep)		\$49.83B
	10:30	GBP	ILO Unemployment Rate (3M) (Aug)		6.2%
14.10.2014	10:30	GBP	Consumer Price Index (YoY) (Sep)		1.5%
15.10.2014	03:30	CNY	Consumer Price Index (YoY) (Sep)		0.2%
	14:30	USD	Retail Sales (MoM) (Sep)		0.6%

4. PREGLED VAŽEĆIH KAMATNIH STOPA VODEĆIH SVJETSKIH ZEMALJA

Pregled referentnih stopa	Referentna kamatna stopa	Posljednja promjena	Datum promjene	Naredni sastanak
Evropska centralna banka	0,05%	-0,10%	04.09.2013	02.10.2014
Federalne rezerve SAD	0-0,25%	-0,75%	16.12.2008	29.10.2014
Banka Engleske	0,50%	-0,50%	05.03.2009	09.10.2014
Banka Kanade	1,00%	0,25%	08.10.2010	22.10.2014
Švajcarska nacionalna banka	0,00%	-0,25%	03.08.2011	11.12.2014
Banka Japana	0,10%	-0,20%	19.12.2008	07.10.2014
Banka za novčane rezerve Australije	2,50%	-0,25%	06.08.2013	07.10.2014